

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

Programma Leefbaarheid & Wonen

Programmaplan

Portefeuillehouder: T. van Steen
Programmamanager: N. van der Ende

4 maart 2025

INHOUDSOPGAVE

<i>Voorwoord van de wethouder</i>	3
<i>1. Inleiding</i>	4
1.1 Aanleiding programmaplan	4
1.2 Status programmaplan: het bouwen aan een samenleving	5
<i>2. Ambitie programma Leefbaarheid en Wonen</i>	6
2.1 Omgevingsvisie: "Groeï en bloei van dorpen en wijken en Aantrekkelijke regio"	7
2.2 Coalitieakkoord	9
<i>3. Ambities en doelen per programmaliijn</i>	10
3.1 Toekomstbestendige woningvoorraad	10
3.2 Ondernemerschap en bereikbaarheid	11
3.3 Leefbaarheid en (maatschappelijke) voorzieningen	13
<i>4. Organisatie en veranderaanpak</i>	16
4.1 Organisatie	16
4.2 Veranderaanpak	18
<i>5. Monitoring en programmasturing</i>	19
<i>6. Communicatie</i>	21
<i>7. Financiën</i>	23
7.1 Structurele middelen	23
7.2 Incidentele middelen	23
<i>8. Samenhang programma's</i>	24
Bijlage I: landelijke en regionale context	26

VOORWOORD

Onze gemeente is een fijne plek om te wonen, werken en leven. Maar een leefbare woonomgeving komt niet vanzelf. Het vraagt om samenwerking, vooruitdenken en investeringen in de toekomst. Met dit programmaplan zetten we een duidelijke koers uit om de leefbaarheid in onze wijken en dorpen te versterken en te zorgen voor voldoende en passende woonruimte voor iedereen.

We staan voor grote uitdagingen: een groeiende woningvraag, energietransitie, verduurzaming en het behoud van sociale samenhang in onze buurten, wijken en dorpen. Dit vraagt om innovatieve oplossingen en een gezamenlijke inspanning van bewoners, woningcorporaties, ontwikkelaars en de gemeente. We willen niet alleen woningen bouwen, maar ook aan sterke en vitale gemeenschappen. We bouwen aan een samenleving.

Daarnaast investeren we in maatschappelijke voorzieningen zoals dorpshuizen, wijkcentra, cultuur, scholen, gezondheidszorg en recreatiemogelijkheden, die bijdragen aan het welzijn van onze inwoners. Een goede bereikbaarheid van deze voorzieningen is essentieel, daarom zetten we in op verbeterde infrastructuur en openbaar vervoer.

Ook willen we een aantrekkelijk werkklimaat creëren door het stimuleren van lokale bedrijvigheid en het aantrekken van nieuwe bedrijven. Dit zorgt voor meer werkgelegenheid en economische groei in onze gemeente.

In dit plan beschrijven we hoe we dit willen bereiken. We zetten in op (betaalbare) woningen, duurzame bouw, toekomstbestendige dorpen en wijken en een prettige leefomgeving waarin iedereen zich thuis voelt. Uw inbreng en betrokkenheid blijven onmisbaar om van dit programma een succes te maken. Samen maken we onze gemeente nog mooier en leefbaarder.

Toon van Steen

Wethouder gemeente Noordoostpolder

Ruimtelijke Ordening, Bouwen & Wonen, vernieuwing wijken en dorpen, grondbeleid

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding programmaplan

Veel opgaven in het sociale en fysieke domein kunnen niet los van elkaar gezien worden. Denk aan het bevorderen van een gezonde en veerkrachtige leefomgeving en openbare ruimte, het bevorderen en behouden van sociale cohesie, het opzetten en behouden van een goede zorginfrastructuur, goede bereikbaarheid en het bevorderen van een veilige woonomgeving waarin we gezond en veilig oud kunnen worden. Programmatisch werken zorgt voor samenhang en verbinding tussen al deze onderwerpen en is georganiseerd over de domeinen en clusters heen.

Programmatisch werken

Het doel van programmatisch werken is **inzicht** en **samenhang** creëren. Door strategische ambities door te vertalen naar operationele doelen met meetbare indicatoren, kan de raad beter op hoofdlijnen sturen. Daarmee kan beter en efficiënter gestuurd worden op de middelen en is beter te controleren aan welke beleidsdoelen bepaalde activiteiten bijdragen. Er wordt inzicht en overzicht gecreëerd in de werkzaamheden, die we doen om onze beleidsdoelen te halen.

Programmatisch werken zorgt bovendien voor **samenhang** en verbinding tussen onderwerpen en is georganiseerd over de domeinen en clusters heen. Programmatisch werken heeft ook als doel integraal beleid te ontwikkelen, dus niet vanuit één bepaald onderwerp, maar in samenhang met alle aangrenzende onderwerpen. Dit lijkt logisch, maar is niet vanzelfsprekend.

We hebben inmiddels 3 beleidsprogramma's opgezet: Klimaat & Energie, Leefbaarheid & Wonen en Samen & Gezond. De beleidsprogramma's zijn gericht op het gezamenlijk behalen van doelen in samenwerking met de andere clusters over de domeinen heen.

Concept van de brede Welvaart

Door een programmatische aanpak kunnen we op het gebied van Leefbaarheid en Wonen (een deel van) het strategische beleid in samenhang uitwerken. In lijn met de integrale omgevingsvisie, passen we ook in dit programma een verdergaande versmelting tussen het fysieke en sociale domein toe. Voor de inwoners komen deze domeinen immers ook samen. Dit doen we vanuit de brede welvaart. Als gemeente omarmen we het concept van brede welvaart. Brede welvaart betreft de kwaliteit van het leven van hier en nu. En de mate waarin deze al dan niet ten koste gaat van die van latere generaties en/of van mensen elders in de wereld. Inhoudelijk gaat het om de waarden die we voor onze samenleving van belang achten. Ten eerste welzijn (sociaal-culturele waarden), ten tweede welvaart (economische waarden) en tot slot het duurzame kader waarbinnen we die welvaart en dat welzijn kunnen ontwikkelen. Brede welvaart gaat dus ook over vitale en gezonde inwoners, over welzijn. Vitale en gezonde inwoners zijn meer sociaal en maatschappelijk betrokken, hebben een beter mentaal incasservermogen en dragen positief bij aan een weerbare samenleving.

1.2 *Status programmaplan: het bouwen aan een samenleving*

Het programmaplan Leefbaarheid en Wonen is het vervolg op het [procesvoorstel Leefbaarheid en Wonen](#) dat in april 2023 door de gemeenteraad is vastgesteld. Leefbaarheid en wonen pakken we binnen dit programma integraal aan omdat we te maken hebben met krapte op de woningmarkt (en een mismatch tussen vraag en aanbod), krapte op de arbeidsmarkt en uitdagingen om maatschappelijke voorzieningen op peil te houden als het aantal inwoners groeit. We zijn daarom versneld extra woningen aan het bouwen en dat heeft gevolgen voor mobiliteit, leefbaarheid en duurzaamheid. Zoals al vaker genoemd; we bouwen niet alleen woningen, we bouwen aan een samenleving en daar komen de genoemde onderwerpen allemaal in samen. Een programmatische aanpak is dus een must.

De ambities en doelen uit de [omgevingsvisie 2024](#), het [coalitieakkoord 2022-2026](#) en het overkoepelende beleidsplan blijven het vertrekpunt.

2. AMBITIE PROGRAMMA 'LEEFBAARHEID EN WONEN'

Het doel van het programma is het bouwen aan een toekomstbestendige samenleving. We laten het bouwen van woningen hand in hand gaan met het investeren in de leefbaarheid. Dit betekent het verbeteren van de kwaliteit in zowel het ruimtelijk, fysieke als sociale domein. We doen dit niet alleen in de nieuwe woonomgeving, maar ook in de bestaande.

Onze gemeente moet een plek zijn waar iedereen zich thuis voelt, nu en in de toekomst (zie kader). Met het programma Leefbaarheid en Wonen werken we aan een inclusieve, duurzame en aantrekkelijke leefomgeving waarin bewoners prettig kunnen wonen, werken en samenleven.

De **ambitie van het programma Leefbaarheid en Wonen** luidt dan ook als volgt:

"We streven naar een toekomstbestendige samenleving met herkenbare identiteit."

We brengen focus aan door in te zetten op *wonen, ondernemerschap en bereikbaarheid, voorzieningen en leefbaarheid*.

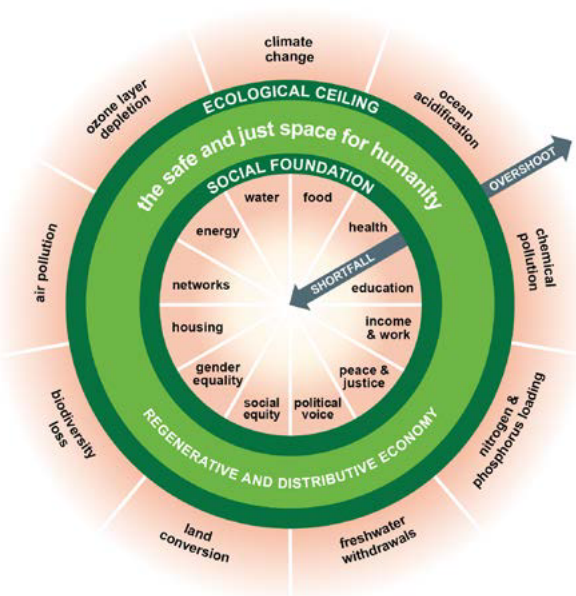

Rekening houden met de generaties na ons

De opgaven zijn groot, maar de ruimte is schaars. We moeten daarom keuzes maken en daarbij zoeken naar de maatschappelijke balans tussen welzijn en welvaart. Met als context de natuurlijke draagkracht van de wereld om ons heen. We stellen onszelf, als goed voorouderschap, telkens de vraag of de keuzes van vandaag ook goed zijn voor het dagelijks bestaan van latere generaties. Dit betekent een nieuwe, andere manier van denken en van werken.

Toekomstdenken

Het donut-model van de auteur Kate Raworth biedt houvast om anders te denken, anders te werken. Het model wordt gebruikt om aan te geven wat er minimaal nodig is voor een gezonde, sociale en gelijkwaardige leefomgeving voor iedereen, binnen de grenzen van wat de aarde kan leveren voor toekomstige generaties. Ook voormalig Rijksbouwmeester Floris Alkemade staat stil bij de woningbouwopgave. Hij geeft aan dat 'het aanpakken van de wooncrisis begint met het verschuiven van de focus van nieuwe woningen naar de bestaande stad. De woonopgave gaat niet alleen over aantallen en snelheden, gaat niet over het dienen van belangen van gevestigde partijen, gaat niet over het blind vasthouden aan vastlopende systemen maar gaat over het vernuft om dit moment aan te grijpen om een totaal andere bouwcultuur op gang te brengen. Die kans is even uniek als urgent.'

2.1 Omgevingsvisie: “Groei en bloei van dorpen en wijken en Aantrekkelijke regio”

In de Omgevingsvisie wordt een toekomstbeeld geschetst waarbij een doordachte, evenwichtige en bij de omgeving passende leefomgeving een belangrijke voorwaarde is voor een samenleving met gezonde en vitale inwoners die betrokken zijn en aandacht hebben voor elkaar en hun omgeving.

In de kernopgaven “Groei en bloei van dorpen en wijken” en “Aantrekkelijke regio” komt de fysieke leefomgeving aan bod.

Voor de groei en bloei van dorpen en wijken zijn nieuwe woonbuurten met passende, toekomstbestendige woningen nodig. We creëren plekken waar nieuwe inwoners zich thuis voelen. Inwoners vinden elkaar en bouwen gezamenlijk aan een fysiek en sociaal aantrekkelijke leefomgeving. Dit zorgt dat bestaande en nieuwe voorzieningen naast sociale betekenis een steviger economisch bestaansrecht krijgen.

Voor een aantrekkelijke regio is het belangrijk om onze huidige sterke sectoren zoals agrofood, maakindustrie en hoogwaardige innovatie (MITC) verder te ontwikkelen ook nieuwe, innovatieve en bij Noordoostpolder passende sectoren ruimte te bieden. Investeren in cultuur, recreatie en toerisme heeft directe positieve invloed op het welzijn en de welvaart van inwoners, want recreatie en toerisme dragen bij aan een vitale samenleving, een vitale economie en een prettige leefomgeving. Bereikbaarheid van onze gemeente draagt bij aan een aantrekkelijke woon-, werk- en leefomgeving. We zetten in op verbetering van de bereikbaarheid (Lelylijn, N50, fietsnetwerk, keteltunnel, openbaar vervoer, vervangingsopgave infra) en stimuleren duurzame mobiliteit.

Dit jagen we in het programma Leefbaarheid en Wonen aan door:

- te werken aan een passend en toekomstbestendige en inclusieve **woningaanbod**
- het verbeteren van de **bereikbaarheid** en het stimuleren van nieuwe vormen van **mobiliteit**
- het versterken van (innovatief) **(agrarisch) ondernemerschap**
- de (maatschappelijke) **voorzieningen** toegankelijk nabij en bereikbaar, **erfgoed** nu en straks beleefbaar te maken en de vrijetijdseconomie (**cultuur, recreatie en toerisme**) actief uit (laten) te breiden

Dit zijn 7 deelopgaven van de kernopgaven “Groei en bloei van dorpen en wijken” (4,5), “Vitaal Landelijk Gebied” (7A) en “Aantrekkelijke regio” (10-13) uit de omgevingsvisie.

4. We werken aan een passend en toekomstbestendig woningaanbod

- A. Bouwen voor doelgroepen (eigen inwoners, extra groei, beschermd wonen)
- B. Bouwen in passende typen woningen
- C. Verduurzamen woningen
- D. Ruimte bieden aan initiatieven
- E. Groeimogelijkheden voor ieder dorp

5. We willen dat voorzieningen toegankelijk, nabij en bereikbaar zijn

- A. Herinvulling maatschappelijk vastgoed (breder dan kerkenvisie)
- B. Centrale/gezamenlijke voorzieningen voor dorpen

7. We bieden perspectief voor agrarisch ondernemen

- A. Voor de agrarische sector is er ruimte voor nieuwe vormen van landbouw, veehouderij en tuinbouw.

10. We beschermen en benutten ons erfgoed en maken het beleefbaar

- A. Behouden en bekend maken van: het oorspronkelijk ontwerp van de Noordoostpolder en van archeologie en monumenten. (Schokland als werelderfgoed, bijzonder dorp Nagele en wederopbouwgebied Noordoostpolder, Monumenten, Archeologie, DNA, Landschap)
- B. Toekomst erfgoed creëren: nieuwe ontwikkelingen zoals nieuwbouw en (her) inrichting landschap benaderen als waardevol/bijzonder voor de toekomst.

11. We versterken (innovatief) ondernemerschap

- A. Ruimte bieden aan vestiging van bedrijven (fysiek, in regels etc.)
- B. Verder ontwikkelen van onze sterke sectoren zoals agrofood en maakindustrie, via hoogwaardige innovatie (bijvoorbeeld door het MITC)
- C. MKB-vriendelijk blijven
- D. Samen met het bedrijfsleven werken aan een circulaire economie
- E. Samen met het bedrijfsleven en de onderwijsinstellingen werken we aan een toekomstbestendige aansluiting tussen het regionale onderwijsaanbod en de (toekomstige) vraag van het bedrijfsleven

13. We verbeteren de bereikbaarheid en stimuleren nieuwe vormen van mobiliteit

- A. Verbeteren van de bereikbaarheid van -en in- de Noordoostpolder (Lelylijn, N50, fietsnetwerk, keteltunnel, OC, vervangingsopgave infra)
- B. Stimuleren van duurzame mobiliteit (deelmobiliteit etc)

12. We breiden vrijetijdseconomie (recreatie en toerisme) actief uit

- A. Ruimte bieden voor dag-attractieparken en verblijfsrecreatie/recreatieparken
- B. Ruimte bieden aan mogelijkheden voor kleinschalige recreatie, agrarische nevenactiviteiten en plattelandstoerisme
- C. Beter ontsluiten van het landschap door recreatieve fysieke voorzieningen (fiets-, en wandelroutes, vaarroutes etc.)
- D. Meer watergebonden recreatie ontwikkelen (o.a. door de kuststrook te ontwikkelen)
- E. Centrumvoorzieningen voor bewoners en bezoekers goed houden/ontwikkelen (Cultuur, Detailhandel, Horeca, Evenementen, Parkeren)
- F. We bieden ruimte voor passende evenementen

2.2 Coalitieakkoord

In het coalitieakkoord 2022-2026 wil de Noordoostpolder klaar zijn voor groei en daar bieden we ruimte voor wonen, werken en bereikbaarheid. Dit gebeurt in ambities 1, 2, 3 en 5.

Ambitie 1. We werken toe naar een woningmarkt met een goed evenwicht tussen vraag en aanbod, in alle dorpen en in Emmeloord. Niet alleen in het aantal woningen, maar ook in variatie. Zo is er voldoende aanbod voor verschillende doelgroepen en stimuleren we de doorstroming. Een goede mix van woningen in dorpen en wijken versterkt de leefbaarheid. We richten ons in het bijzonder op starters, jongeren die terugkeren naar de polder en ouderen. We willen dat woningen duurzaam en levensloopbestendig zijn en dat ze in een groene, gezonde en klimaatbestendige leefomgeving staan.

Ambitie 2. De Noordoostpolder ontwikkelt zich tot een bruisend gebied waar ondernemers zich graag vestigen en waar genoeg te beleven is voor jong en oud. We blijven ons inspannen om ondernemers ruimte te geven. Er komen meer mogelijkheden voor (nacht)horeca, evenementen, cultuur en andere recreatieve activiteiten. Daarnaast gaan we door met het vertellen van de ontstaansgeschiedenis van de Noordoostpolder. We willen dat dorpen mee kunnen en willen veel doen om de leefbaarheid te versterken.

Ambitie 3. We blijven ons inzetten om woningen te verduurzamen. We stimuleren verduurzaming van woningen en hebben daarbij specifiek aandacht voor de woningen van mensen met een laag inkomen. Door betere isolatie van deze woningen, beperken we het energiegebruik en de energiearmoede. We pakken dit samen op met de bewoners en woningcorporatie(s). Waar mogelijk zoeken we de combinatie met herstructureringsprojecten. We zetten in op circulair bouwen en kijken naar kansen voor biobased bouwen.

Ambitie 5. Veilige buitenwegen en goede bereikbaarheid zijn onze doelen voor de komende 10 jaar. De Noordoostpolder is beter bereikbaar, in alle vormen. We zien een Lelylijn in aanbouw die Emmeloord verbindt met de rest van het land en Europa. Door slimme en innovatieve vormen van vervoer zijn de dorpen beter met Emmeloord verbonden.

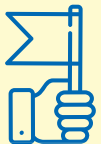

3. AMBITIES EN DOELEN PER PROGRAMMALIJN

In de onderstaande paragrafen zijn de ambities, strategische opgaven in de vorm van programmadoelen per lijn uitgewerkt. Ook wordt er een aantal initiatieven uitgelicht die bijdragen aan de ambities van de programmalijnen als aan de overkoepelende ambitie van Leefbaarheid en Wonen.

3.1 Toekomstbestendige woningvoorraad

Er is een woningbehoefte. Voorzieningen – zeker in de kleinere dorpen zoals Espel, Kraggenburg, Rutten – staan onder druk. We kiezen voor de ontwikkeling van een toekomstbestendige inclusieve woningvoorraad, bereikbaar en betaalbaar voor diverse inwoners. Op basis van recent woonbehoefteonderzoek en de ontwikkellocaties woningbouw 2025-2035 werken we aan de realisatie van 3.300 woningen voor de autonome groei. Inmiddels zijn 500 woningen van deze ambitie al gerealiseerd. Daarbovenop zien we een vraag naar 5.000 woningen extra, onder andere in relatie tot de Lelylijn. Deze woningen bouwen we niet op zich, ze maken deel uit van het bouwen aan onze samenleving. Vandaar dat we in al onze projecten zorgen voor een passende mix van woningen voor jong en oud, vitaal en zorgbehoevend, grote en kleine huishoudens en zowel huur als koop. In lijn met het rijksbeleid realiseren we een woningvoorraad die voor 60% bestaat uit betaalbare woningen waarvan 30% sociale huur. In alle dorpen is vraag naar extra woningen en daarmee draagt deze groei ook bij aan behoud en versterking van sociale cohesie, leefbaarheid en voorzieningen.

Ambitie toekomstbestendige woningvoorraad:

“We bieden woonruimte voor iedereen.”

De strategische doelen die we stellen binnen het thema **woningvoorraad** zijn:

✓ We (laten) voor alle doelgroepen bouwen

Bij de bouw van nieuwe woningen hebben we aandacht voor verschillende doelgroepen en prijsklassen. We richten ons op de betaalbaarheid van woningen, uitgaande van de landelijke eisen. Daarnaast streven we naar inclusiviteit door woningen te bouwen die geschikt zijn voor diverse bevolkingsgroepen, waaronder starters, gezinnen, senioren en mensen met een zorgbehoefte.

✓ We bouwen in passende woningtypen

We maken een goede mix van woningtypen, met extra aandacht voor kleine huishoudens en levensloopbestendigheid (nultreden, geclusterd en zorggeschikt), zowel huur als koop en woningen voor andere groepen met een zorgbehoefte. Hierbij richten wij ons op spreiding over alle dorpen, met behoud van sociale cohesie en leefbaarheid. We zorgen ervoor dat er voldoende variatie is in woningtypen om aan de uiteenlopende behoeften van de bewoners te voldoen.

✓ **We stimuleren het verduurzamen van woningen**

Bij de bouw van woningen hebben we aandacht voor koppelkansen om duurzaamheid en klimaatadaptatie aan elkaar te verbinden, ter vermindering van o.a. hittestress, droogte, wateroverlast en om energie te besparen door toekomstbestendig te bouwen met aandacht voor biobased bouwen, netbewust, natuurinclusief, houtbouw etc. Dit geldt voor nieuwe en bestaande woningen. We streven ernaar om onze ecologische voetafdruk te verkleinen en een gezonde leefomgeving te creëren voor huidige en toekomstige generaties.

✓ **We bieden ruimte voor initiatieven**

We hebben aandacht voor (transformatie) kansen binnen de bestaande woningvoorraad door inbreiding, herstructurering en ook wonen op vrijkomende agrarische erven. We moedigen bewoners en lokale initiatieven aan om actief bij te dragen aan de ontwikkeling en verbetering van hun leefomgeving. Dit kan door middel van renovatieprojecten, herbestemming van leegstaande panden en het stimuleren van innovatieve woonconcepten.

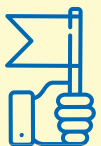
✓ **We bieden groeimogelijkheden voor ieder dorp**

De bouw van nieuwe woningen wordt, naar behoefte, verspreid over alle dorpen. Hierbij is aandacht voor de sociale cohesie en leefbaarheid. We zorgen ervoor dat de groei van dorpen in balans is met de beschikbare voorzieningen en infrastructuur, zodat de leefbaarheid en het gemeenschapsgevoel behouden blijven. Door nauw samen te werken met lokale gemeenschappen, kunnen we inspelen op de specifieke behoeften en wensen van de bewoners.

3.2 *Ondernemerschap en bereikbaarheid*

Bij onze groeiende woningvoorraad is het noodzakelijk dat er ook passende werkgelegenheid gerealiseerd wordt en verbetering van de bereikbaarheid plaatsvindt. We richten ons hierbij op kwalitatieve groei, die aansluit bij het economisch profiel van de Noordoostpolder. De ruimtebehoefte van het (boven)lokale en regionale bedrijfsleven in Emmeloord, Ens en Marknesse faciliteren wij zo goed mogelijk. In de Ontwikkelstrategie werklocaties hebben we dit doel concreet gemaakt door locaties aan te wijzen voor ontwikkeling van (nieuwe) werklocaties. Daarnaast stimuleren we lokaal gebonden bedrijven in de overige dorpen. Op regionale schaal werken we samen met onze buurgemeenten en benutten zo capaciteit, kennis en middelen op een effectieve en efficiënte wijze. We bieden ruimte voor duurzaamheid en we werken aan inbreiding en revitalisering van bestaande bedrijventerreinen.

In de Mobiliteitsvisie 2050 werken we bereikbaarheid in relatie tot wonen en werken verder uit. We focussen op vlot en veilig bereikbare voorzieningen voor jong en oud zowel in de dorpen als in het landelijk gebied. We stimuleren fietsen om de auto-gemeente Noordoostpolder in een ander daglicht te zetten. Op regionaal niveau werken we aan de N50 en A6 zodat deze belangrijke verkeersaders veilig en goed beschikbaar blijven. Landelijk werken we actief mee aan het mogelijk maken van de Lelylijn met een station in Emmeloord zodat de rest van Nederland beter bereikbaar wordt voor onze inwoners en we tevens aantrekkelijker worden voor nieuwe inwoners en bedrijven.

Ambitie ondernemerschap en bereikbaarheid:

“We willen dat Noordoostpolder optimaal is verbonden met haar omgeving en ruimte biedt voor vindingrijkheid.”

De strategische doelen die we stellen binnen het thema **ondernemerschap** zijn:

✓ **We bieden ruimte aan vestiging van bedrijven**

Om onze lokale en regionale economische ambities waar te maken, zorgen we voor voldoende en kwalitatief goede nieuwe werklocaties en toekomstgericht behoud van bestaande werklocaties. We streven naar een dynamische en veerkrachtige (regionale) economie die werkgelegenheid en welvaart bevordert.

✓ **We ontwikkelen onze sterkte sectoren zoals agrofood en maakindustrie verder**

Dit zijn onze sterke sectoren. Deze sectoren willen we door innovatie en ketensamenwerking verder ontwikkelen. Door te investeren in onderzoek en ontwikkeling, en door samenwerking tussen bedrijven te stimuleren, kunnen we deze sectoren versterken en toekomstbestendig maken.

✓ **We willen ruimte bieden voor nieuwe vormen van landbouw, veehouderij en tuinbouw**

Agrarisch ondernemerschap ondersteunen we door ruimte te bieden voor verbreding met nevenfuncties, ketenverlening en lichte bedrijfsmatige functies op erven. Erfuitbreiding is onder voorwaarden mogelijk. De ontwikkelingen met betrekking tot agrarisch ondernemen concentreren zich in het landelijk gebied. Be- en verwerking kan ook op een industrieterrein plaatsvinden. We bieden geen nieuwe ruimte voor intensieve veehouderij, conform het afwegingskader intensieve veehouderij, grootschalige uitbreiding glastuinbouw en zonnepanelen op landbouwgrond.

✓ **We willen MKB vriendelijk zijn**

We staan voor onze ondernemers klaar. Dit blijven we doen. De gemeente is MKB-vriendelijk in dienstverlening. We bieden ondersteuning en advies aan kleine en middelgrote bedrijven om hun groei en succes te bevorderen.

✓ **We willen samen met bedrijven werken aan circulaire economie**

Voor een blijvend sterke economie werken we aan circulaire economie, digitalisering en energietransitie. Door samen te werken met bedrijven, stimuleren we duurzame bedrijfsmodellen en innovatieve oplossingen die bijdragen aan een circulaire en klimaatneutrale economie.

✓ **We werken samen met bedrijfsleven en onderwijs**

Aansluiting van bedrijven, nieuwe banen en onderwijs is belangrijk voor de ontwikkeling van de lokale economie. We bevorderen samenwerking tussen bedrijven en onderwijsinstellingen om ervoor te zorgen dat de vaardigheden en kennis van de toekomstige beroepsbevolking aansluiten bij de behoeften van de arbeidsmarkt.

De strategische doelen die we stellen binnen het thema **bereikbaarheid** zijn:

✓ **We verbeteren onze bereikbaarheid**

We maken ons infrastructuurbeheer effectiever door te investeren in onderhoud en modernisering van wegen en bruggen. We verbeteren de fietsinfrastructuur in het buitengebied om veilige en toegankelijke fietsroutes te bieden voor alle bewoners. Daarnaast verbeteren we de aansluitingen op belangrijke verkeersaders zoals de N50, Lelylijn en A6 om de bereikbaarheid en doorstroming van onze gemeente te optimaliseren.

✓ **We stimuleren duurzame mobiliteit**

We stimuleren innovatieve vormen van openbaar vervoer, zoals elektrische bussen en deelmobiliteit, om de CO₂-uitstoot te verminderen en de mobiliteit te verduurzamen. We zetten in op het bevorderen van het gebruik van fietsen en openbaar vervoer door middel van bewustwordingscampagnes en het verbeteren van de infrastructuur.

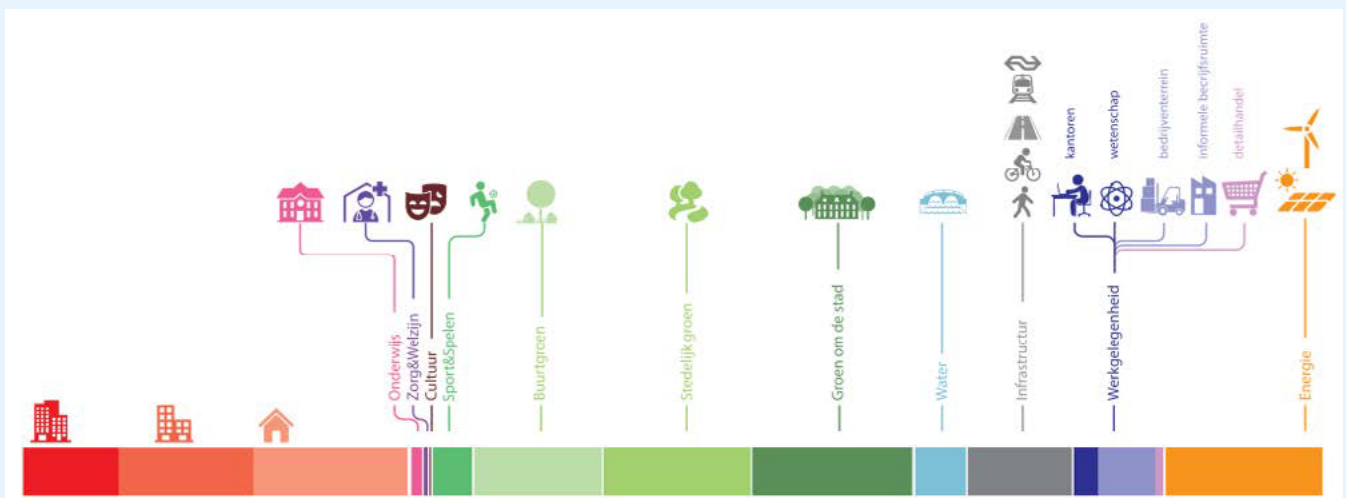

Uitgelicht: WE ONDERZOEKEN DE NOP CODE

Bij het realiseren van woningen reserveren we ruimte voor diverse faciliteiten en voorzieningen. We hanteren hiervoor de metafoor van de barcode, geïnspireerd door de gemeente Utrecht. Denk aan een stukje fietspad, voetpad, weg, park, sportveld, winkel, kabel, school, theater, enzovoort. Als je al deze elementen naast elkaar plaatst, lijkt het op een barcode. De gemeente Utrecht heeft dit toekomstdenken concreet vormgegeven met de 'Utrechtse Barcode', een nieuw toetsmiddel voor ruimtelijke ontwikkeling.

Wanneer je een nieuwe woonwijk ontwikkelt, komen daar mensen te wonen die hun dagelijkse voorzieningen nodig hebben. De Barcode maakt inzichtelijk hoeveel ruimte je nodig hebt voor deze voorzieningen, zoals winkels, scholen, sportvoorzieningen, groen en gezondheidscentra. Naarmate de buurt groeit, verandert de barcode mee. Een goed gebalanceerde Barcode zorgt voor een betere leefbaarheid.

Hoewel de Noordoostpolder een andere opzet kent, is het gedachtegoed en de noodzaak om vraagstukken in samenhang aan te pakken hetzelfde en in lijn met de ambities uit de Omgevingsvisie. Eén van de opgaven van het programma Leefbaarheid en Wonen is dan ook de verkenning naar een eigen barcode voor de Noordoostpolder, waarin we dit nieuwe toekomstdenken een plek geven.

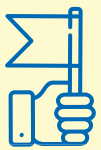

3.3 Leefbaarheid en (maatschappelijke) voorzieningen

Daar waar wonen en werken de basisbehoeften dekken, zijn (maatschappelijke) voorzieningen en leefbaarheid eveneens van cruciaal belang voor een gemeente. Voorzieningen en leefbaarheid hebben direct invloed op de kwaliteit van leven van de inwoners, de sociale cohesie en de aantrekkelijkheid van het gebied voor zowel inwoners als bezoekers.

De complexiteit van dit thema bestaat uit de veelomvattendheid van de onderdelen, met voor elk onderdeel eigen deelopgaven. Bij (maatschappelijke) voorzieningen gaat het bijvoorbeeld om het in stand houden van kwalitatieve (gezondheids)zorg, welzijn, onderwijsaanbod en -huisvesting, veiligheidsdiensten, sporthuisvesting en culturele instellingen. Leefbaarheid verwijst naar de algehele kwaliteit van de leefomgeving, zoals openbare orde en veiligheid, de kwaliteit van de openbare ruimte, dorps-, buurt- en wijkvoorzieningen en recreatieve voorzieningen, het landelijk gebied en ons erfgoed zoals Schokland, Nagele en ons DNA. Maatschappelijke voorzieningen en leefbaarheid zijn essentieel voor het welzijn van inwoners en dragen bij aan een positieve sociale interactie binnen de gemeenschap. Inwoners van de Noordoostpolder zijn vanuit de historie gewend zaken zelf te regelen en op te lossen binnen hun sociale netwerk, maar ook deze gemeenschapszin heeft onderhoud nodig. De gemeente heeft hierin een faciliterende en soms een ondersteunende en initiërende rol.

Ambitie leefbaarheid en voorzieningen:

“We streven naar krachtige, leefbare dorpen en wijken met een gezonde en aantrekkelijke, identiteitsversterkende leefomgeving en voorzieningen.”

De eerste doelen die we stellen voor het thema **(maatschappelijke) voorzieningen en leefbaarheid**:

✓ **We vullen het maatschappelijk vastgoed in**

We ondersteunen kansrijke lokale initiatieven voor leefbaarheid en kijken naar herontwikkelings- en invullingsmogelijkheden van het maatschappelijke vastgoed. Dit helpt om bestaande gebouwen een nieuwe bestemming te geven en de leefbaarheid in de wijken te verbeteren. We streven ernaar om deze gebouwen zo duurzaam mogelijk te herontwikkelen, met aandacht voor energie-efficiëntie en duurzame materialen.

✓ **We zetten in op centrale/gezamenlijke voorzieningen in dorpen en wijken**

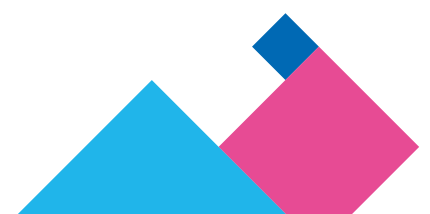
We streven naar een sociale, veilige en aantrekkelijke fysieke leefomgeving, als basis voor een betrokken en vitale samenleving. We zetten ons in om maatschappelijke voorzieningen in dorpen en wijken nabij en laagdrempelig beschikbaar te houden en waar mogelijk te versterken. Er is voldoende ruimte voor sport en bewegen en we maken mensen bewust van hun gezondheid. We zorgen voor voldoende zorgvoorzieningen. We ontwikkelen de centrumvoorzieningen in Emmeloord voor onze bewoners en onze bezoekers, met aandacht voor cultuur, detailhandel, horeca, evenementen en parkeren. Daarnaast juichen we de samenwerking tussen verschillende maatschappelijke organisaties toe om een breed scala aan diensten en activiteiten aan te bieden.

✓ **We behouden en versterken ons erfgoed**

We geven aandacht aan ons DNA, het oorspronkelijke ontwerp van Noordoostpolder met haar landschappelijke, stedenbouwkundige en waterhuishoudkundige principes, haar archeologische elementen zoals Schokland als werelderfgoed, Noordoostpolder en Nagele als Wederopbouwgebied. Dit doen we door educatieve programma's te stimuleren en eventueel te ondersteunen.

✓ **We creëren toekomstig erfgoed**

We benaderen nieuwe ontwikkelingen zoals nieuwbouw en landschapsinrichting als waardevol en identiteitsverstrekend met als doel ook toekomstig erfgoed te creëren.

✓ We bieden ruimte voor toerisme en recreatie

We bieden ruimte voor initiatieven voor dag- en verblijfsrecreatie. Daarnaast creëren we mogelijkheden voor kleinschalige recreatie, agrarische nevenactiviteiten en plattelandstoerisme, erfuitbreiding. We verbeteren de ontsluiting van het landschap door recreatieve fysieke voorzieningen zoals fiets- en wandelroutes en maken het verhaal van de Noordoostpolder beter zichtbaar en beleefbaar in het landschap. Ook ontwikkelen we meer watergebonden recreatie. Tot slot bieden we ruimte voor passende evenementen die bijdragen aan de aantrekkelijkheid van de regio. We werken samen met lokale ondernemers en organisaties om een gevarieerd aanbod van toeristische en recreatieve activiteiten te realiseren, die zowel bewoners als bezoekers aanspreken.

Uitgelicht:

OMGEVINGSPSYCHOLOGIE

Omgevingspsychologie is een vakgebied dat onderzoekt hoe de gebouwde omgeving het gedrag, haar waarneming en beleving van mensen beïnvloedt. Mensen veranderen hun omgeving, en die omgeving heeft op haar beurt invloed op hoe mensen zich voelen en gedragen.

Met deze kennis kun je gebouwen en gebieden beter afstemmen op hun gebruikers. Het leert ons om omgevingen en gebouwen te ontwerpen waarbij we aandacht hebben voor haar gebruikers.

Belangrijke aspecten van omgevingspsychologie:

1. **Hoe we onze omgeving waarnemen:** Dit gaat over hoe mensen hun omgeving zien en begrijpen, en hoe dingen zoals geslacht, persoonlijkheid, leeftijd en cultuur hierop van invloed zijn.
2. **Persoonlijke ruimte en privacy:** Dit onderzoekt hoe mensen hun persoonlijke ruimte beheren en privacy behouden in verschillende situaties.
3. **Territorium en drukte:** Dit kijkt naar hoe mensen hun eigen ruimte afbakenen en omgaan met drukte en overbevolking.
4. **Invloed van de omgeving op welzijn:** Slecht functionerende omgevingen kunnen een negatieve invloed hebben op het welzijn van mensen. Omgevingspsychologie probeert deze negatieve effecten te verminderen door omgevingen mensvriendelijker te maken.
5. **Toepassingen in ontwerp en beleid:** De kennis uit de omgevingspsychologie wordt gebruikt om betere ontwerpen en beleid te maken die de leefbaarheid en het welzijn van mensen verbeteren.

De architect kijkt met een andere bril op naar gebouwen dan de gebruiker. De opdrachtgever kijkt vaak met wéér een andere bril. En zo ontstaan er 'gaps', gaten tussen percepties en visies.

4. ORGANISATIE EN VERANDERAANPAK

4.1 Organisatie

In het procesvoorstel Leefbaarheid en Wonen hebben we vier fasen binnen het programmatisch werken onderscheiden, te weten de:

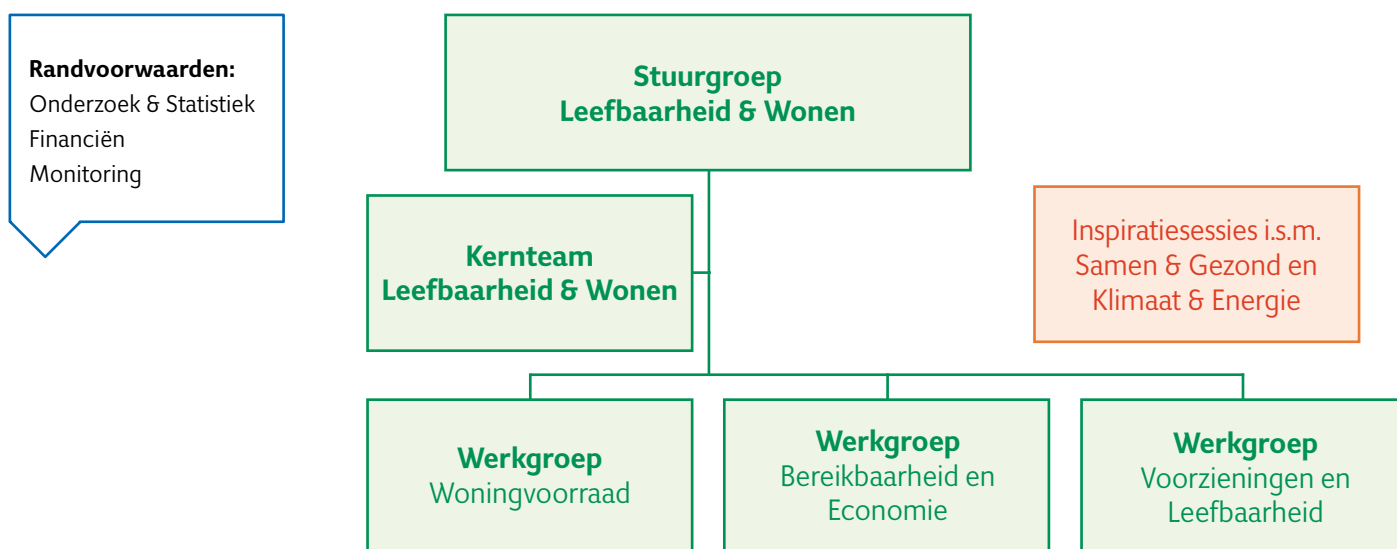
1. **Oriëntatiefase:** neerzetten van de programmaorganisatie en programmalijnen
2. **Opbouwfase:** opstellen van het inhoudelijk programmaplan
3. **Uitvoeringsfase:** uitvoeren, monitoren, bijsturen en verantwoorden
4. **Afbouwfase:** afronden en evalueren

Met het vaststellen van het inhoudelijk programmaplan sluiten we de opbouwfase van het programma af en gaan we door naar de **uitvoeringsfase**. In de onderstaande paragraaf is de uitvoeringsfase verder uitgewerkt en geven we specifiek de samenwerking met interne en externe partners weer. Als gemeente dragen we verantwoordelijkheid voor deze onderwerpen en de dwarsverbanden ertussen. Zoals eerder genoemd is dat een belangrijke reden om programmatisch te gaan werken. Binnen de programma's werken we integraal aan de verschillende opgaven. Bovendien is er ook afstemming en samenwerking tussen de drie programma's.

Uitvoeringsfase

In deze fase wordt uitvoering gegeven aan de drie programmalijnen. Het programma is flexibel en wordt jaarlijks gemonitord en bijgestuurd. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de jaarlijkse planning en control cyclus, zodat nieuwe inzichten input kunnen geven aan de perspectiefnota en de programmabegroting. Het programmaplan is een werkagenda voor de lange termijn. In de perspectiefnota concretiseren en prioriteren we de doelen en activiteiten op de korte termijn en vragen we indien nodig budget aan via de programmabegroting.

Programmastructuur

De interne werkgroepenstructuur, zoals eerder beschreven in het procesvoorstel, blijft bestaan met de 3 werkgroepen 1. toekomstbestendige, inclusieve woningvoorraad, 2. versterking economie en bereikbaarheid, 3. voorzieningen, leefbaarheid, cultuur en recreatie/toerisme. Randvoorwaarden voor de uitvoering zijn financiën, monitoring en communicatie. Het programmateam (overstijgend vanuit de werkgroepen) is vervallen. In plaats daarvan organiseren we vanuit de drie beleidsprogramma's twee keer per jaar een inspiratiesessie waarbij de 'cross overs' tussen de programma's worden belicht. Deze bijeenkomsten dragen bij aan bewustwording en het zien van samenhang tussen de programma's. Het draagt tevens bij aan het optimaliseren van de interne samenwerking ofwel het 'kennen en gekend worden'. Weten van elkaar waar je vanuit jouw beleidsdomein mee bezig bent en samen op zoek te gaan naar koppelkansen.

Voor de samenwerking met externe partners maken we zoveel mogelijk gebruik van bestaande overlegstructuren.

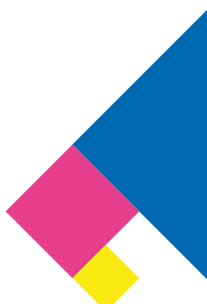
Betrokkenheid gemeenteraad

De raad is kaderstellend, faciliterend en controlerend voor het (inhoudelijk) programmaplan. Tijdens de uitvoeringsfase is de gemeenteraad betrokken via de reguliere P&C cyclus; dus bij vaststelling van de Perspectiefnota en Programmabegroting. Daarnaast informeren we de gemeenteraad één keer per jaar inhoudelijk via een voortgangsrapportage over de voortgang van het programma.

Rollen en invloed

De verschillende rollen met bijbehorende mate van beïnvloeding blijft identiek aan hoe dit in het procesvoorstel Leefbaarheid en Wonen is weergegeven. Duidelijk is dat er wordt gewerkt aan complexe opgaven waarbij het belangrijk is om beweging en transformatie te creëren. Soms is je invloed als gemeente groot, soms zijn we afhankelijk van veel andere partners. De gemeente kan dus verschillende rollen en verantwoordelijkheden hebben in het op gang brengen van de gewenste transformatie. De ene rol heeft een grotere invloed op de doelen dan de ander. En bij de ene rol heeft de gemeente meer invloed op de uitvoering ervan. Hieronder de rol die de gemeente kan hebben gerangschikt van veel invloed naar minder invloed:

- 1. Eigenaar en beheerder:** De gemeente heeft directe invloed op haar eigen organisatie, eigendom en activiteiten. Denk aan een buurthuis, de uitgifte van kavels, IGW, toegang tot (maatschappelijke) voorzieningen, Participatie. Binnen haar eigen organisatie kan de gemeente directe doelen stellen en zo resultaat bereiken en/of aan anderen het goede voorbeeld geven.
- 2. Reguleren (regels stellen en handhaven):** De gemeente kan regels stellen via bijvoorbeeld het Omgevingsplan, omgevingsvergunningen, verordeningen en beleidsregels. En daarop handhaven.
- 3. Faciliteren:** De gemeente kan initiatieven uit de samenleving ondersteunen om beweging op gang te krijgen. Voorbeeld: inwonersinitiatieven.
- 4. Stimuleren:** Het stimuleren van initiatieven door middel van subsidies. Voorbeeld: CPO projecten, evenementen.
- 5. Informeren:** Zorgen voor een heldere en onafhankelijke informatievoorziening voor inwoners en bedrijven om ze te begeleiden in – en te enthousiasmeren voor – de benodigde stappen in het nemen van maatregelen. Voorbeeld: de ontwikkeling van nieuwe plannen voor wonen en werken.
- 6. Samenwerken en partijen bij elkaar brengen:** De gemeente kan actief op zoek gaan naar samenwerkingsvormen om doelen te behalen. Bijvoorbeeld de samenwerking voor een dorps- en of buurthuis, de ontwikkeling van nieuwe voorzieningen etc.

4.2 Veranderaanpak

De grote verandering die het programma nastreeft, is toewerken naar een toekomstbestendige samenleving door een snelle, kwalitatief, sterke facilitering van initiatieven op gebied van wonen, werken, bereikbaarheid en leefbaarheid/voorzieningen.

Zo kunnen we kansen en initiatieven vanuit de markt faciliteren en snel en accuraat handelen vanuit ons eigen afwegingskader. Daarbij hanteren we de volgende 3 principes.

Slim en goed samenwerken

Een vitale samenleving bereiken we alleen door een goede samenwerking tussen overheid, zoals het Rijk, de provincie Flevoland, buurgemeenten en maatschappelijke partijen.

De gemeente is slechts 1 speler. Slim en goed samenwerken is dan ook het credo.

De komende jaren zetten we hierop in.

We staan daarbij open voor nieuwe samenwerkingsverbanden, die te verwachten zijn door grote landelijke opgaves die ook bereikbaarheid, leefbaarheid en de woningvoorraad betreffen. Denk hierbij aan leefbaarheid van het landelijk gebied, mobiliteit, Woondeals.

Stap voor stap

Programmatisch werken betekent over domeinen en clusters heen werken. Dit is nog niet voor iedereen gemeengoed. Het is dus belangrijk om te zorgen voor draagvlak en binding met de programma's. Hierbij zullen we als lerende organisatie stappen moeten zetten richting een kwalitatief beter georganiseerde sturing en daarbij beseffen dat dit alleen stap voor stap kan. Met daarin ruimte voor experimenten en onderzoek naar andere manieren van werken. Dit kan alleen als er bestuurlijke en organisatorische binding en commitment is met de visie en aan het programma, en er een team is dat elke stap als succes kan vieren.

Duidelijk profileren

Om onze doelen te bereiken is het nodig om de kwaliteiten van onze mooie gemeente meer bekendheid te geven. Alleen dan zullen we voldoende inwoners, bedrijvigheid en voorzieningen trekken om een toekomstbestendige, vitale samenleving te blijven vormen.

5. MONITORING EN PROGRAMMASTURING

In de samenleving wordt data en sturen op data steeds belangrijker. Zo ook binnen de (lokale) overheid. De gemeente Noordoostpolder heeft daarom een start gemaakt met het project datagedreven werken. Het doel is om dagelijks meer inzicht en kennis te verwerven en meer gefundeerde beslissingen te nemen op basis van betrouwbare data. Met als doel om zaken in de organisatie structureel te verbeteren of om te innoveren. Voor het programma Leefbaarheid en Wonen wordt beoordeeld of er een werkgroep monitoring opgezet wordt om dit uit (nader) uit te werken.

Voor het programma Leefbaarheid en Wonen is monitoring en sturen op data van groot belang. Je wilt graag inzichtelijk maken wat de interventies uiteindelijk hebben opgeleverd op het gebied van wonen, werken, bereikbaarheid, economie, voorzieningen en leefbaarheid. Op het gebied van monitoring worden er daarom de volgende doelen gevormd:

1. Brede welvaart monitor als basis;
2. Ontwikkelen dashboard wonen;
3. Indicatoren vaststellen om de voortgang van het programma te monitoren;
4. Mogelijkheden onderzoeken tot het creëren van een meetinstrument die de leefbaarheid en voorzieningen meet.
5. We sluiten aan op de P&C cyclus

✓ **Brede welvaart monitor als basis inbedden**

De brede welvaart monitor van het CBS gebruiken wij als basis voor doelen en activiteiten binnen het programma. De monitor van het CBS kijkt naar de ontwikkeling van welvaart in de brede zin van het woord – economisch, ecologische en sociaal-maatschappelijk – in Nederland en kijkt daarnaast breder naar de voortgang van de Social Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties
Zie: [Monitor brede welvaart](#) | [Feitelijk Flevoland](#)

✓ **Ontwikkelen dashboard wonen**

Voor wonen houden we tweejaarlijks de voortgang van de woningbouwontwikkeling bij in een eigen registratie die we verwerken in de planregistratie van de provincie. Er zijn ontwikkelingen gaande om deze te koppelen aan de Landelijke Monitor Voortgang Woningbouw. In beide systemen kunnen we via een dashboard de actuele ontwikkeling volgen. In samenwerking met Geo-informatie zijn we daarnaast een dashboard voor wonen en zorg aan het ontwikkelen om ook die ontwikkelingen goed te kunnen volgen.

In het kader van de prestatieafspraken met Mercatus hebben we minimaal jaarlijks een update van de voortgang in de ontwikkeling van de sociale huurwoningen. Bovendien kijken we met Mercatus ook vooruit in de tijd om onderling onze planningen en hun vastgoedsturing goed op elkaar af te stemmen.

✓ **Indicatoren programma leefbaarheid en wonen**

Alle beleidsplannen maken gebruik van indicatoren om de voortgang van beleid te kunnen monitoren. Hebben de interventies die worden ingezet het gewenste effect? Voor het programma Leefbaarheid en Wonen willen we per lijn verschillende indicatoren opstellen. Op deze manier kunnen we de voortgang monitoren van het programma. Voor verschillende onderwerpen zijn er dashboards beschikbaar:

[Dashboard Feitelijk Flevoland](#)

✓ **Meetinstrument voorzieningen en leefbaarheid**

Wij gaan onderzoeken of het mogelijk is om een monitoringsinstrument te creëren die de verschillende indicatoren van leefbaarheid en voorzieningen kunnen meten. Voor nu worden leefbaarheid en voorzieningen veelal apart in beeld gebracht door middel van [Leefbaarometer](#) of [Buurtmonitor](#) of [Zicht op Wijken](#).

✓ **We sluiten aan op de P&C cyclus**

De inhoudelijke voortgang van het programma en onderliggende activiteiten/producten en projecten worden via een voortgangsrapportage gerapporteerd aan college en gemeenteraad.

Via de producten van de P&C cyclus wordt gestuurd op risico's. Project specifieke risico's worden gedefinieerd en afgewogen in de plannen van de aanpak van de projecten.

Insteek is om voor de afzonderlijke strategische doelen prestatie-indicatoren vast te stellen, zodat we de doelstellingen vanuit het programma beter kunnen meten.

6. COMMUNICATIE

Vanuit het programma Leefbaarheid Wonen ligt er een visie en ambitie om een toekomstbestendige samenleving met een herkenbare identiteit te creëren. Dit alles vertaalt zich naar strategische en operationele doelen. Met onze communicatiestrategie geven we aan hoe communicatie effectief kan bijdragen aan de verwezenlijking van de doelen van het programma. Een integrale communicatieaanpak is hierbij het sleutelwoord.

Deze strategie bestaat onder meer uit onderstaande(samenhangende) onderdelen/actiepunten die het team Communicatie nog nader uitwerkt in een strategisch (communicatie) plan en plan van aanpak.

Aanhaken bij gebiedsmarketing Gemaakt in Noordoostpolder

Belangrijk is dat het programma direct aanhaakt bij de integrale gebiedsmarketing voor de Noordoostpolder. Gebiedsmarketing is opgestart, geïnitieerd vanuit gemeente en nu belegd bij stichting Gemaakt in de Noordoostpolder. Daarbij gaat het om het vergroten van de bekendheid en het profileren van het gunstige (woon/leef)milieu van Noordoostpolder.

Ontwikkeling voortgangsrapportage

Hierin staan naast de visie en ambitie van het programma ook de belangrijkste en meest recente gegevens en cijfers over de voortgang.

Projectparticipatie stimuleren

Bewoners, ondernemers, gebruikers en andere, relevante stakeholders worden zo snel mogelijk betrokken bij nieuwe initiatieven. Daarbij wordt voor de verschillende projectfasen en doelgroepen afzonderlijk een participatieniveau gekozen volgens de methode Revelant Gesprek en impactmeter en de wijze van betrekken/invloed (meeweten, meepraten, meedenken, meebeslissen). Naast het aangaan van de dialoog wordt vanuit de initiatieven die zijn binnengekomen gekeken naar hun wensen en ideeën. Communicatie is open, eerlijk en persoonlijk over de consequenties die de ontwikkeling van het project heeft en de ruimte die er is voor participatie in de verschillende fases.

Interne communicatie betrokkenheid en faciliteren interne organisatie

Aan de hand van de stakeholders wordt samen met alle partners en betrokken organisaties afspraken gemaakt over het proces en de besluitvorming. Daarbij is het noodzakelijk dat alle partijen op ieder gewenst moment over de juiste informatie beschikken. Voorop staat dat de interne organisatie (medewerkers, college en raadsleden) ook worden meegenomen in de ambitie van het programma en de concrete uitwerking ervan, om zo 100% dienstverlenend te kunnen zijn in de communicatie met stakeholders.

De eerdergenoemde voortgangsrapportage bieden hen hierbij houvast en een duidelijk kader. Door medewerkers te informeren en te betrekken bij de ontwikkelingen en het programma, zullen zij zich (steeds) meer bewust worden van nut en noodzaak en hun rol daarbij. Van belang is ook aandacht te hebben voor de gewenste cultuuromslag, de andere manier van werken en kijken naar initiatieven. Medewerkers zijn ook communicatiedrager (en idealiter ambassadeur): communicatie is van iedereen. Op deze wijze creëren we eigenaarschap.

Inzet op bewustwording en gedragsverandering

Wil de gemeente Noordoostpolder de bovenstaande ambities realiseren dan vraagt dat van de betrokken medewerkers een andere manier van denken over- en kijken naar nieuwe en bestaande initiatieven. Meer dan voorheen gaan zij vanuit een initiatief stimulerende, faciliterende en ondersteunende rol opereren en samenwerken.

Belangrijk is dus dat het initiatief en eigenaarschap niet meer (alleen) bij de gemeente ligt, maar bij de betrokken partijen. Ontwikkelaars, corporaties en particulieren geven met 'de poten in de klei' invulling aan de woonopgaves.

Voor de gewenste gedragsverandering wordt een veranderprogramma opgesteld, dit gaat hand in hand met de implementatie van de Omgevingswet en opgave gericht en gebiedsgericht werken.

7. FINANCIËN

Het programma Leefbaarheid & Wonen is een programma dat gaat over zowel het fysieke als het sociale domein. De structurele middelen van het programma zijn hiervoor terug te vinden in programma's 1-3 van de programmabegroting 2025-2028.

7.1 Structurele middelen

Zoals eerder gezegd is het programmaplan de inhoudelijke werkagenda voor de komende jaren. Ondanks het gegeven dat het nieuwe kabinet vorig jaar (2024) is gestart, is er nog steeds veel onzekerheid wat de ingezette lijn nu financieel betekent voor gemeenten. Kunnen de reeds ingezette ontwikkelingen van de afgelopen jaren worden voortgezet en worden incidentele middelen nu omgezet in structurele middelen? Financiële middelen die noodzakelijk zijn om de gewenste beweging in het programma door te zetten.

Denk hierbij aan: [Subsidies en regelingen](#) | [Home](#) | [Volkshuisvesting Nederland](#)

De ambities in dit programma zijn deels gestoeld op bestaande activiteiten die we als gemeente al uitvoeren. Voor deze activiteiten zijn dan ook geen extra middelen nodig. Wanneer er wel (incidentele of structurele) middelen nodig zijn, worden deze o.a. aangedragen via de perspectiefnota en de programmabegroting.

7.2 Incidentele middelen

Naast middelen die in de gemeentelijke begroting staan, zijn er specifieke uitkeringen die beschikbaar zijn gesteld door de rijksoverheid. Deze uitkeringen kunnen worden aangevraagd en op specifieke onderwerpen ingezet worden. Daarnaast zoeken we proactief naar mogelijke subsidies en andere financiële bronnen om ambities toch mogelijk te maken.

Denk hierbij aan een SPV subsidie (stimuleren verkeersveiligheid), SBI (start bouwimpuls), RHA (Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen), Leader etc.

Daarnaast is er in de programmabegroting 2023 voor het programma Leefbaarheid en Wonen voor de jaren 2023-2026 incidenteel € 300.000,- per jaar beschikbaar gesteld.

Met het instemmen van de raad met het procesvoorstel van het programma worden deze middelen ingezet.

De middelen worden o.a. gebruikt voor:

- Ambtelijke capaciteit, dan wel additionele inhuur
- (ondersteunende) onderzoeken o.a.:
 - Woonbehoefteonderzoek, schaarsteonderzoek, ontwikkelperspectieven woonlocaties, arbeidsmarktanalyse, uitvoeringsagenda wonen en zorg.
 - Instrumenten
 - Robuust afsprakenpakket met verbonden partijen Samen maken Flevoland en Regio Zwolle en Ruimtelijke Raakvlakken Urk-NOP
 - Ontwikkelstrategieën, waaronder woningbouw en werklocaties en voorzieningen
 - Monitorings- en planning instrumenten door ontwikkelen (lange termijn, adaptief en flexibel in relatie tot mogelijke komst Lelylijn), impactanalyse.

8. SAMENHANG PROGRAMMA'S

Tussen de thema's Samen en Gezond, Klimaat en Energie, Wonen en Leefbaarheid zijn wederzijdse afhankelijkheden te benoemen die in de uitwerking en inspanningen om samenwerking en afstemming vragen.

Om tot oplossingen te komen voor verschillende vraagstukken, kan het ene domein vaak niet zonder het andere. De uitdagingen waar we in al deze programma's voor staan, is dan ook een samenspel van factoren op gebied van wonen, werken, leven, en recreëren. Rode draad van de programma's is dat we de Noordoostpolder vitaal willen laten zijn en blijven. Dit vertaalt zich in doelen die zijn geformuleerd en die we samen willen realiseren. Van het toewerken naar een inclusieve, toekomstbestendige samenleving waarin iedereen meetelt en gelijkwaardig meedoet tot het realiseren van passende en toekomstbestendig woningaanbod. En van een gezonde economie met voldoende banen en innovatieve (landbouw)bedrijven tot een goed bereikbaar (vervoer en online) en aantrekkelijk gebied waar werk, voorzieningen en zorg voor iedereen bereikbaar zijn. Dit alles met in het achterhoofd dat we een leefbare wereld achter willen laten voor de generaties na ons.

Domeinen die als raderen in elkaar grijpen

Het is belangrijk om integraal te werken aan de kwaliteit van de sociale en ruimtelijke omgeving, het landschap, de werkgelegenheid, de bereikbaarheid, de kwaliteit en nabijheid van noodzakelijke voorzieningen op het gebied van zorg en welzijn, cultuur, winkelen en onderwijs en een passende toekomstbestendige woningvoorraad. Dit alles in een omgeving die leefbaar is en waar voldoende betaalbare duurzame energie en drinkwater beschikbaar is voor iedereen.

Het is belangrijk om te onderkennen dat er een bepaalde wederkerigheid is tussen deze zaken: ze zijn als raderen in een machine. De bewoners die wel willen behouden en naar Noordoostpolder willen halen, moeten bijvoorbeeld kunnen werken, wonen en recreëren in een aantrekkelijke omgeving. Dat betekent bouwen, zorgen voor voldoende woningen, maar ook zorgen dat mensen makkelijk en snel naar hun werk in en buiten de Noordoostpolder kunnen. Aan de andere kant is het ook belangrijk dat er in de komende jaren voldoende, passende woningen voor (zorgbehoevende) ouderen beschikbaar zijn. Ook hier moeten we letterlijk en figuurlijk samen aan bouwen. Dit alles, met in het achterhoofd de wens om het rustige, kenmerkende landelijke karakter van de Noordoostpolder zoveel mogelijk intact te laten.

Bij alles wat we doen werken we toe naar een duurzaam woon- en leefklimaat en een vitaalkrachtige natuur. Dat vraagt om een omslag in gedrag en beleid. En om meer betrokkenheid van inwoners en bedrijven in onze mooie polder. Een vitale, economisch gezonde, goed bereikbare, aantrekkelijke, veilige, duurzame en inclusieve Noordoostpolder creëren we nu eenmaal samen.

Kortom, tussen deze thema's zijn wederzijdse afhankelijkheden die in de uitwerking en inspanningen om samenwerking en afstemming vragen. De programmanagers stemmen hierover onderling af en hebben als uitgangspunt dat een thema op één tafel c.q. werkgroep wordt opgepakt. Wanneer het nodig is om af te wijken van de bestaande werkgroepenstructuur op een thema, dan is dat geen issue. Structuur volgt inhoud. samenwerking en afstemming vragen. De programmanagers stemmen hierover onderling af en hebben als uitgangspunt dat een thema op één tafel c.q. werkgroep wordt opgepakt. Wanneer het nodig is om af te wijken van de bestaande werkgroepenstructuur op een thema, dan is dat geen issue. Structuur volgt inhoud.

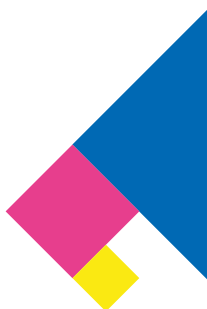

BIJLAGE I: LANDELIJKE EN REGIONALE CONTEXT

In deze bijlage verwijzen we naar de belangrijkste landelijke en regionale ontwikkelingen die doorwerken naar onze lokale programma aanpak. Deze inhoud was ook onderdeel van het procesvoorstel Leefbaarheid & Wonen dat in april 2023 door de raad is vastgesteld.

Product/traject	Doel/opgave	Landelijk/regionaal
NOVI (2020)	De NOVI geeft weer voor welke uitdagingen we staan, wat daarbij de nationale belangen zijn, welke prioriteiten we stellen bij de inrichting van Nederland en hoe we keuzes maken in de uitvoering daarvan. Keuzes die samenhangen met toekomstbeelden over de fysieke leefomgeving, maatschappelijke opgaven en bijbehorende economische perspectieven.	Landelijk
Nieuwe Nota Ruimte 2025	Het Rijk en de provincies bestuurlijke afspraken maken over de ruimtelijke inpassing van opgaven op het gebied van wonen, bereikbaarheid, energie, economie, landbouw en natuur. De nieuwe nota is nog niet aangenomen. De afspraken vormen de basis voor een nieuwe nota ruimte in 2025.	Landelijk (met regionale en lokale uitwerken)
NOVEX (Lelylijn en regio Zwolle, zie onder)	NOVEX ("Nationale Omgevingsvisie Extra") is er om samen met het programma Mooi Nederland te komen tot uitvoering en zo nodig aanscherping van de nationale omgevingsvisie. Een specifiek onderdeel van de NOVEX is de aanwijzing van zogenaamde 'NOVEX-gebieden'. Dit zijn gebieden die als gevolg van de nationale opgaven worden herbestemd en/of ingrijpend worden heringericht.	Landelijk (met regionale en lokale uitwerken)
Nationaal programma woningbouw	Versneld voldoende betaalbare en passende woningen realiseren. Voor de realisatie liggen er keuzes over afweging van nieuwe woningbouwlocaties (woondeals en versterking regie op de woningbouw via bestuurlijke afspraken) en keuzes over integraliteit van de gebiedsontwikkeling.	Landelijk (met regionale en lokale uitwerken)
Nationaal programma landelijk gebied	De overheid wil vóór 2030 de natuur ruimte bieden voor herstel en versterking, de kwaliteit van water en bodem verbeteren en meer doen tegen klimaatverandering. Het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) gaat samen met provincies, waterschappen, gemeenten en maatschappelijke partners, (agrarisch) ondernemers, grondeigenaren en grondgebruikers op zoek naar oplossingen per gebied.	Landelijk
Programma Gezonde en groene leefomgeving	Gezondheidsafwegingen meenemen bij ontwerp en besluitvorming over de inrichting van de leefomgeving.	Landelijk
Programma Werklocaties	Het borgen van voldoende en kwalitatief goede ruimte voor bedrijvigheid op de goede plek waarbij rekening gehouden wordt met de schaarse ruimte.	Landelijk

Programma Leefbaarheid en Veiligheid	Richt zich op de verbetering van de leefbaarheid en veiligheid van m.n. 20 kwetsbare gebieden in Nederland.	Landelijk
Programma Mooi Nederland	BBij alle grote opgaven – van de woningbouwopgave tot de verduurzaming van onze energie en economie – ruimtelijke kwaliteit leidend te laten zijn.	Landelijk
Programma Mobiliteit en bereikbaarheid	Ervoor zorgen dat mensen snel, makkelijk en comfortabel van A naar B kunnen reizen door het verbeteren van de bereikbaarheid gericht op moderne technieken die het vervoer, veiliger, vlotter en schoner maken en van activiteiten en bestemmingen te verbeteren.	Landelijk
Omgevingsvisie Flevoland (POVI)	Geeft de langetermijnvisie van de provincie Flevoland met een blik op de toekomst van het gebied.	Provinciaal
Programma mobiliteit en ruimte	Is gericht op slim, schoner en solide vervoer. Dit betekent dat er geïnvesteerd wordt in duurzaam vervoer en bereikbaarheid van de regio.	Provinciaal
Omgevingsprogramma Flevoland	Wil een goede leefomgeving waarborgen en beschrijft het beleid en maatregelen die nodig zijn voor een fysieke, duurzame en leefbare leefomgeving.	Provinciaal
Samen maken we Flevoland	De provincie Flevoland, het Rijk, de zes Flevolandse gemeenten en het Waterschap Zuiderzeeland hebben de handen ineengeslagen om langjarig samen te werken aan de ruimtelijke ontwikkeling Flevoland. De Strategische Agenda Flevoland (deel 1) en de bijbehorende uitvoeringsagenda (deel 2) zijn daar de eerste bouwstenen voor.	Provinciaal / Regionaal
Verstedelijkings-strategie Zwolle	Sinds het voorjaar van 2020 wordt door de regiogemeenten, provincies, waterschappen, maatschappelijke organisaties en de ministeries BZK, IenW en EZK gewerkt aan de Verstedelijkingsstrategie Regio Zwolle in combinatie met een gebiedsgericht MIRT-Onderzoek Zwolle e.o.	Provinciaal / Regionaal

*Gemeente
Noordoostpolder*

Harmen Visserplein 1
8302 BW Emmeloord
T: 0527 - 63 39 11
E: info@noordoostpolder.nl
I: www.noordoostpolder.nl

2025